

Datadrivna labb – etablering (steg 1)

En utlysning inom programmet Öppen innovation.

1 Sammanfattning

Vinnova inbjuder universitet och högskolor, institut, företag, offentliga och ideella organisationer samt föreningar att skicka in ansökan. Utlysningen ger möjlighet att etablera nya tematiska miljöer kring datadriven innovation. Miljöerna ska fungera som en digital infrastruktur för innovation.

Utlysningen handlar på övergripande nivå om att öka förutsättningarna för nya och etablerade aktörer att skapa samhällliga och ekonomiska värden genom att använda data i lärande, beslut, varor och tjänster.

Syftet är att öka den nationella kapaciteten att använda data i innovationer. Förväntade kortsiktiga resultat är att lösningar för datadriven innovation utvecklas och används i betydande omfattning. Ett sätt att åstadkomma det är att skapa tematiska labb där man bygger kompetens kring praktiska lösningar och metoder som är nödvändiga för datadriven innovation.

En labbmiljö är en långsiktig verksamhet. En framgångsrik labbmiljö kännetecknas bland annat av att den:

- fungerar som en nationell resurs inom sitt tematiska område
- har en utvecklad systematik för att sprida resultat på skalbart sätt
- fungerar som en öppen arena dit relevanta aktörer är välkomna
- ger tekniskt stöd för tillgängliggörande och återanvändning av data
- bedrivs i samverkan med relevanta aktörer
- har en varaktighet som sträcker sig längre än till ett enstaka projekt

Baserat på erfarenheter från steg 1 samt utvärdering av resultat kan labbmiljöerna (och andra existerande miljöer) ansöka om stöd för skalning av insatser (steg 2).

Stöd ges för etablering med max 3 miljoner kronor per miljö under steg 1. Vinnova finansierar maximalt 50 procent av projektets stödberättigande kostnader.

22 september
Sista dag för ansökan

14 oktober
Sista dag för beslut

1 november
Projektstart

31 augusti 2018
Avslut steg 1

2 Förutsättningar för koordinator och budget

Ansökan ska beskriva hur en tematisk miljö systematiskt kan främja innovationer baserade på data. Varje ansökan leds av en projektkoordinator som särskilt ansvarar för ett långsiktigt åtagande kring projektets inriktning och genomförande.

För etablering av labbmiljö ges stöd med max 3 miljoner kronor per projekt under etableringsfasen. En etablering bör ske under hela den avsatta tiden fram till avslut av steg 1. Vinnova finansierar maximalt 50 procent av projektets stödberättigande kostnader. Utlysningens totala budget är 9 miljoner kronor.

3 Syfte

Syftet med utlysningen är att möjliggöra för fler aktörer att medverka i processer där data används i existerande eller nya tjänster. Centrala förutsättningar är – **verktyg och tekniker** för hur data kan tillämpas i verkliga situationer samt att miljön förmedlar **kompetens och systematik** att tillgängliggöra data.

Utlysningen stödjer etablering av öppna miljöer för samverkan mellan akademi, innovatörer/entreprenörer/leverantörer och kunder/användare med intresse för datadriven innovation. I labbmiljön ska företag och andra aktörer ges möjlighet att pröva lösningar på ett strukturerat sätt.

En livskraftig miljö behöver ha utvecklad kompetens och systematik att tillgängliggöra data och erbjuda hjälp kring verktyg och tekniker för hur data används för innovationer. Ett labb för datadriven innovation ska utformas tematiskt (bransch, sektor, aktörer, eller annan logik) då det finns behov av särskild kompetens kring utmaningar och lösningar inom specifika områden.

Denna utlysning avser vara ett komplement till andra initiativ genom att fokusera på själva värdeskapandet med hjälp av data samt bidra till etablering av nya inriktningar, angreppssätt och samverkansformer inom datadriven innovation.

3.1 Önskade resultat och effekter

De förväntade kortsiktiga resultaten är att lösningar för datadriven innovation utvecklas och används i betydande omfattning. Hit hör kunskap och färdigheter om hur man designar och använder gränssnitt (som används för publicering och konsumtion av data) för att främja innovation inom och utanför den egna organisationen. Sökta resultat från miljöerna är betydande antal nya aktörer som aktivt använder data i sina innovationer och där labbmiljön ger tekniskt stöd för tillgängliggörande och återanvändning av data.

Eftersökta långsiktiga effekter är labbmiljöer som attraherar många aktörer, och att kunskap om arbetsätt och verktyg sprids och används för innovationer. En labbmiljö ska fungera som en nationell och öppen resurs inom sitt tematiska

område. Man kan likna en labbmiljö vid en digital infrastruktur, som ska möjliggöra innovationer där data adderar värde.

Miljöerna kommer bland annat att följas upp utifrån det antal aktörer som är inblandade, det antal nya lösningar kring tillgängliggörande av data och den grad av nyttjande av data som etablerats runt miljön. Utvecklade indikatorer kommer att finnas tillgängliga från Vinnova innan projektstart.

4 Tidplan

Sista ansökningsdag	22 september 2016, kl. 14:00
Senaste datum för beslut	14 oktober 2016
Tidigaste datum för projektstart	1 november 2016
Datum för projektslut	31 augusti 2018

5 Bakgrund

I en digitaliserad värld är tillgång till data centralt för att öka lärandet och kunna utveckla efterfrågade tjänster. För företag och offentliga aktörer är praktiska förutsättningar för att använda data allt viktigare för att utveckla ny kunskap, främja innovation och skapa värden. Denna utveckling kallas datadriven innovation.

Datadriven innovation är ett sätt att inkludera aspekter av hur förnyelse och värdeskapande sker idag.¹ En pågående digitalisering av samhällets funktioner och nära nog samtliga privata som offentliga verksamheter innebär att även innovationer är digitala i sin karaktär – innovationer har ofta förädling, förpackning, presentation av och interaktion med data som kännetecken.

Att utnyttja data för innovation har potential att förändra alla sektorer i ekonomin. Analyser och användning av data kan påskynda tjänstefieringen av ekonomin.²

De data som är aktuella omfattar bland annat öppna data, slutna data, personliga data och stora datamängder³, och berör även sakernas internet och molnbaserade tjänster.⁴

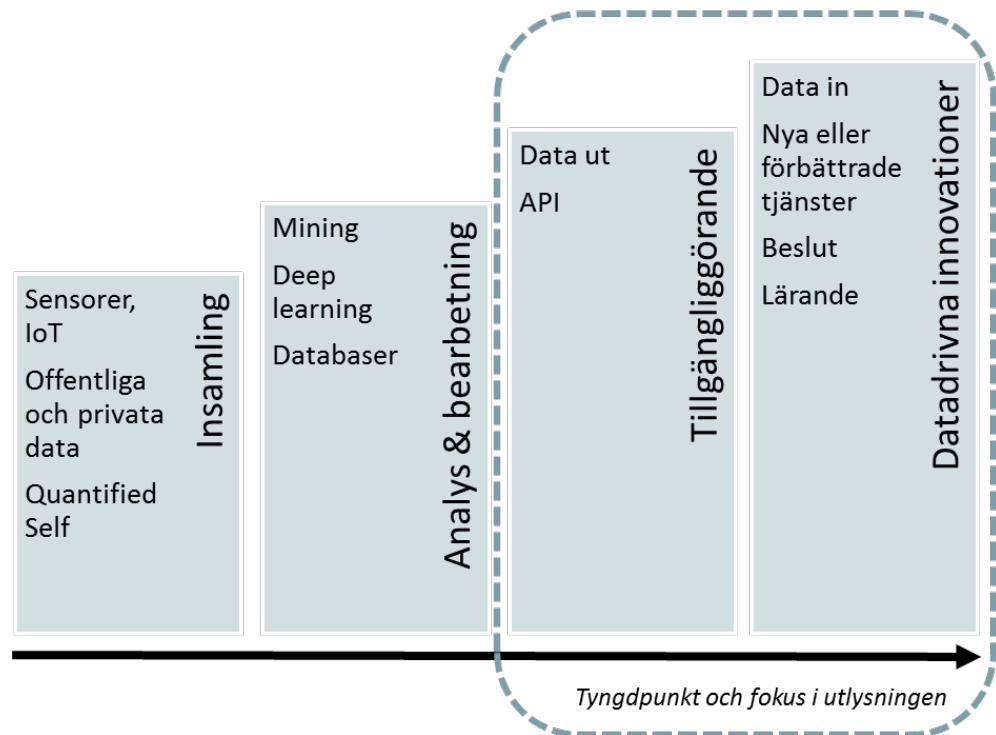
Datadriven innovation rymmer möjligheten att öka svensk innovations- och konkurrenskraft. Genom ökad tillgång till data och effektiva metoder och verktyg för återanvändning av data kan bättre beslutsfattande, varor och tjänster skapas.

¹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/towards-thriving-data-driven-economy>

² <http://www.pwc.com.au/publications/data-drive-innovation.html>

³ <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/big-data>

⁴ <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/european-cloud-computing-strategy>

5.1 Utgångspunkter

Värden av data uppstår endast när de omsätts i användning, exempelvis i nya eller förbättrade tjänster. Det finns idag omfattande mängder data tillgängligt, och många organisationer producerar själva data i sin verksamhet. Undersökningar i Storbritannien visar att data sällan används trots att man vet att organisationer då kan öka sin lönsamhet:

Despite data-driven companies being 10% more productive than those that do not operationalise their data, most companies estimate they are analysing just 12% of their data.⁵

Lösningar och tjänster baserade på en organisations data kan erbjudas av externa aktörer. Det ger möjlighet till en ny marknad där partnerskap mellan dataägare och andra aktörer skapar helt nya förutsättningar och affärsmodeller. Data kan skapa värden i områden utanför den egna verksamheten och därför behöver miljöerna vara öppna för olika aktörer.

För att stärka den nationella utvecklingen behövs samordning kring hur man skalbart främjar datadrivna innovationer. Genom ökad systematik kan man bättre bidra till försörjningen av data som en infrastruktur för innovationer.⁶

⁵ <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201516/cmselect/cmsctech/468/468.pdf>

⁶ <http://theodi.org/what-is-data-infrastructure>

Det finns anledning att anta att datadriven innovation är starkt beroende av utvecklingen och användandet av digitala gränssnitt för data, så kallade *Application Programming Interface* (API). Som metod för att båda tillgängliggöra och konsumera data är API:er en lösning med flertal positiva egenskaper.⁷ Att utveckla och arbeta med API:er är inte enbart en fråga om teknik utan det finns också aspekter kring metodik och kompetens.⁸

5.2 Datadriven innovation i internationell policy

5.2.1 Data som infrastruktur

Ett aktuellt perspektiv är att se data som en del av modern infrastruktur.⁹ Det är ett sätt att kunna göra tillgängligt resurser i omfattande skala och erbjuda förutsättningar för ett stort antal externa aktörer. I detta sammanhang är skalan en huvudfråga. Ett vanligt angreppssätt är att ha fokus på externa intressenter (en *crowd*) snarare än egna lösningar. Det finns ett antal projekt inom sakernas internet¹⁰ och sensorer¹¹ där detta perspektiv används på nyskapande sätt:

*Physical infrastructure such as roads and bridges enables benefits to ‘spill over’, for instance, by fostering trade and social exchanges. In the same way, greater access to data also has beneficial spill-overs, whereby data can be used and re-used to open up significant growth opportunities, or to generate benefits across society in ways that could not be foreseen when the data were created.*¹²

5.2.2 Betrakta data som input, inte output

Flera aktörer pekar på att nytta inte uppstår per automatik genom ett utbud av data. Ett antal kompletterande förutsättningar behövs, och det finns anledning att betrakta data som en förutsättning för innovation snarare än en slags digital motsvarighet till fysisk råvara.

*Data initiatives are often created under the assumption that if data is available, people (whether citizens or governments) will use it. But this hasn’t necessarily proven to be the case, and this approach neglects analysis of power and an understanding of the political dynamics at play around data (particularly when data is seen as an output rather than input).*¹³

⁷ <http://computersweden.idg.se/2,2683/1,651429/oppna-api>

⁸ <http://nordicapis.com/day-in-the-life-of-an-api-developer-evangelist/>

⁹ <http://theodi.org/news/budget-2016-the-uk-must-take-every-opportunity-to-strengthen-data-infrastructure>

¹⁰ <https://www.eventbrite.co.uk/e/tech-beyond-the-screen-connectivity-infrastructure-tickets-19839126361>

¹¹ <https://www.opensensors.io/>

¹² <http://theodi.org/blog/an-open-letter-to-the-chair-of-the-new-infrastructure-commission>

¹³ <http://www.nesta.org.uk/blog/data-innovation-where-start-road-less-taken>

5.2.3 Organisationer utanför IKT-sektorn spelar roll

OECD menar att analys av data växer i betydelse för innovation och tillväxt.¹⁴ Man pekar särskilt ut företag som inte hör till IKT-sektorn och som är i behov av omställning till en datadriven verksamhet. Det är känt, att först när digitala lösningar når en bredare användning så kommer skillnader i produktivitet och tillväxt observeras.

The report suggest countries act to seize these benefits, by training more and better data scientists, reducing barriers to cross-border data flows, and encouraging investment in business processes to incorporate data analytics.

Few companies outside of the ICT sector are changing internal procedures to take advantage of data.

6 Förutsättningar för finansiering

Ansökan ska vara utformad enligt anvisningar i kapitel 8.

Stöd ges endast för ny etablering av labbmiljö. Stöd kan vara max 3 miljoner kr per projekt under etableringsfasen. En etablering bör ske under hela den avsatta tiden fram till avslut av steg 1. Vinnova finansierar maximalt 50 procent av projektets stödberättigande kostnader.

Bidrag till projektparter som bedriver ekonomisk verksamhet omfattas av regler om statligt stöd. Reglerna innebär att en organisation i regel får bidrag för endast en viss del av dess stödberättigande kostnader eller med ett begränsat belopp.

Vilka kostnader som är stödberättigande framgår av Vinnovas allmänna villkor för bidrag. Se även guiden till Vinnovas villkor om stödberättigande kostnader.¹⁵

Universitet, högskolor och forskningsinstitut omfattas som regel inte av statsstödsreglerna i deras icke-ekonomiska verksamhet. Dessa organisationer har möjlighet att kunna få 100 procent bidrag från Vinnova för sina stödberättigande kostnader i projektet.

7 Bedömning

Ansökningar bedöms av externa experter och Vinnovas handläggare. Vinnova eftersträvar en jämn fördelning med avseende aktörer och branscher. Företrädare ges till miljöer som tydligt har eller strävar efter en jämn könsfördelning.

Projektet ska ligga i linje med mål och syfte för utlysningen och kommer att bedömas utifrån nedanstående kriterier. Projekt ska på ett övertygande sätt vara kopplade till utlysningens syfte och förväntade effekter på kort och lång sikt.

¹⁴ <http://www.oecd.org/sti/data-driven-innovation-9789264229358-en.htm>

¹⁵ <http://www.vinnova.se/sv/Ansoka-och-rapportera/Villkor-och-kostnader/>

Potential

- En miljö som inom ett tematiskt område stärker datadriven innovation.
- Ökad tillgång på kompetens kring användning av data i innovationer.
- Förmåga att sprida resultat och göra skillnad för stort antal aktörer.
- Förmåga att förmedla teknisk och tematisk kompetens som attraherar samarbetsparter och intressenter.
- Etablera en varaktig samverkan mellan offentliga och privata ägare av data, forskare och företag.

Genomförbarhet

- Förmåga och trovärdighet vad gäller genomförandet av projektet.
- Projektets egna insatser eller andra dokumenterade resurser.
- Dokumenterat engagemang bland projektets parter, exempelvis i form av egen finansiering eller formell avsiktsförklaring (*Letter of Intent*).
- Labbmiljöns förutsättningar, planer, organisation och processer för att öka mängden datadrivna innovationer.
- Hur väl jämställdhets- och mångfaldsaspekter integrerats i projektplanen, särskild med fokus på labbmiljöns tematiska verksamhetsområde.

Aktörer

- Sammansättning av parter med erfarenhet och relevant kompetens av nyttiggörande och värdeskapande kring data.
- Hur relevant är projektets nätverk är och dess förutsättningar och legitimitet för en framtida livskraftig labbmiljö
- Tillgång till attraktiv kompetens och miljö som gör det troligt att man kan agera som en central resurs och mötesplats.

8 Ansökan

8.1 Hur man ansöker

Ansökan görs i ett elektroniskt formulär på Vinnovas Intressentportal. Denna nås genom www.vinnova.se.

Observera att ansökningarna ska vara inne senast kl. 14.00 sista ansökningsdag. Efter denna tidpunkt stängs systemet och det går inte längre att skicka in en ansökan. Då kan inga kompletteringar göras av ansökan såvida inte Vinnova begär in dem.

8.2 Ansökans innehåll

Vinnovas ansökningstjänst består av ett formulär som fylls i av sökanden. Till ansökan ska bifogas en projektbeskrivning, CV-bilaga och eventuella avsiktsförklaringar. Endast dessa bilagor beaktas vid ansökan. Bilagorna ska vara i PDF-format.

Projektbeskrivningen ska vara på max motsvarande 10 A4-sidor med 12 punkters text. Den ska skrivas på svenska och omfatta följande:

- Projekttitel på svenska och engelska
- Sammanfattning
- Projektets syfte och mål kopplat till utlysningens syfte
- Projektets potential och nytta, dvs. betydelsen av resultaten och effekterna om projektet lyckas.
- Genomförande. Projektplan inklusive tids- och aktivitetsplan, resurser, budget mm samt plan för nyttiggörande av resultatet.
- Aktörskonstellation inklusive roller och arbetsätt

CV-bilagan ska innehålla relevanta CV:n för projektledaren och nyckelpersoner i projektet. För dessa ska anges namn, kön, titel/funktion, erfarenhet samt omfattning av medverkan i projektet. Varje CV ska vara på max 1 A4-sida.

Sökande kan bifoga avsiktsförklaringar (Letter of Intent) från en eller flera parter, för att visa deras engagemang och förankring i projektet.

9 Villkor och sekretess

För utlysningen gäller Vinnovas allmänna villkor för bidrag. Villkoren innehåller regler om rapportering, uppföljning, revision och förutsättningar för utbetalning, se <http://www.vinnova.se/sv/Ansoka-och-rapportera/Villkor-och-kostnader/>.

Ansökningar till denna utlysning är allmänna handlingar. Som huvudregel har allmänheten enligt offentlighetsprincipen rätt att ta del av dessa. Detta gäller även ansökningar som avslås eller återkallas. Även Vinnovas beslut och beslutsmotiveringar är allmänna handlingar.

Vinnova är skyldig att sekretessbelägga alla uppgifter om den enskildes affärs- eller driftsförhållanden, uppfinningar och forskningsresultat om det kan antas att den enskilde lider ekonomisk skada om uppgifterna offentliggörs. Närmare information om sekretessregler kan nås på vinnova.se.

10 Kontakt

IT-support, helpdesk@vinnova.se, 08-473 3299

Erik Borälv, handläggare, erik.boralv@vinnova.se, 08-473 32 22

Alexander Alvsilver, handläggare, alexander.alvsilver@vinnova.se, 08-473 30 55

Birgitta Lonne, administratör, birgitta.lonne@vinnova.se, 08-473 31 16